

SUNUŞ

Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks, sosyal bilimlerin farklı alanlarına ait 16 özgün makale ile 11. cildin 1. sayısını siz değerli okurları ve bilim dünyası ile paylaşmaktadır. Sosyal bilimlerin Türk dili, edebiyat, eğitim, tarih, coğrafya, din, sosyoloji, iletişim, müzik, güzel sanatlar alanlarına önemli katkılar sağlayacağına inandığımız *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks*'ün bu sayısında yer alan çalışmaların içerikleri şöyledir:

"Geleneksel Bir Sohbet Toplantısı: Kürsübaşı Sohbetleri" isimli çalışma Müge Aktan YILMAZ tarafından hazırlanmıştır. Yazının konusunu oluşturan Kürsübaşı sohbetleri, çok işlevli ve çok boyutlu bir folklor olayı olarak Türkiye'nin somut olmayan önemli bir kültürel mirasıdır. Ulusal ve ortak belleğimizi taşıyan bir kurumlaşma olan kürsübaşı sohbetleri, yazılı ve sözlü kaynaklardan hareketle yapısal ve işlevsel bir analize tabi tutularak bu folklor olayı ile ilgili akademik platformda farkındalık yaratmak hedeflenmektedir.

"Habib Bektaş'ın 'Gölge Kokusu' Adlı Romanında İki Farklı Ülke Yansımaları" isimli çalışma Şahbender ÇORAKLI ve Burcu ÖZTÜRK tarafından yazılmıştır. Bu çalışmada, iş göçüyle Almanya'ya giden Habib Bektaş'ın "Gölge Kokusu" adlı eseri iki farklı ülkenin aynı kişideki yansımaları ve algılanış biçimleri açısından incelenmiştir. Globalleşen dünyada yavaş yavaş kaybolup giden geleneksel değerler, sanayileşmiş toplum olan Almanya ve her şeye rağmen birbirlerine yabancılaşmamış, dostluğun değerini bilen insanların varlığı iki farklı değerler sistemi açısından ele alınmıştır. Böylece kültürlerin insanların yaşamındaki yeri ve kimlik oluşumundaki rolü vurgulanmıştır.

Âkif Paşa yalnız bir devlet adamı değil; içinde bulunduğu devrin krizlerini gören ve hisseden, bunlardan çıkış yolunu arayan aydın bir sanatkârdır. Biçimce klasik tarzda oluşturulmuş olan Divançe'si bu krizin dil bağlamında görüntülerini sunan önemli bir vesika olarak karşımızda durmaktadır. Adem Kasidesi ve Mersiye başlıklı şiirleri dışında hemen hiç incelenmemiş olan bu Divançe, devrin estetik bakış açısında ne gibi değişimlerin olduğunu sunması bakımından da önem arz etmektedir. Bu bağlamda kitabın ilk şiiri olan Münâcât dikkat çeken bir şiir olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada Âkif Paşa'nın Münâcât'ı bir gösterge dizgesi olarak ele alınmış ve bu bağlamda çözümlenmiştir. Çalışma Selçuk ATAY tarafından yazılmıştır.

"Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı ve Fonetik İncelemesi" isimli çalışmayı Maksut YILDIRAN hazırlamıştır. Çalışmada; Türk dünyasında Dede Korkut Hikâyeleri, Dede Korkut Destanı, Dede Korkut Kitabı, Dede Korkut

Oğuznameleri ve Korkut Ata Destanları gibi farklı adlandırılması yapılan, Türk dilinin en önemli eserlerinden Dede Korkut anlatılarının önemi, içeriği, özellikleri ve Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı hikâyesinin fonetik incelemesini yapılmıştır. Bu makalede, yapılan çalışmalar ışığında bilgi verilmiştir. Çalışmada genel bilgilerden sonra Kan Turalı hikâyesinin fonetik incelemesi yapılmıştır. Ayrıca hikâyedeki yabancı kelimeler de tespit edilmiştir.

Makale, Shahnaz KAMALOVA tarafından kaleme alınmıştır. Makalede eski Türk runik yazıtlarının dilinde ve modern Azerbaycan dilinde tamlama, belirtme öbek yapısı olan izafet konusu incelenmiştir. Çalışmada yazar, iki dilde benzer şekillerde izafetin farklı işlevlere sahip olduğu gerçeğine dikkat çekmektedir. Çalışma süresinde, bir belirsizlik kategorisinin oluşumu ve eski Türk anıtı ve modern Azerbaycan dilinde farklı şekillerde izafetin kullanım sıklığı hakkında sonuçlar elde edilmiştir.

"Akıcı Okuma Stratejilerinin 4. Sınıf Türkçe Derslerinde Okuduđunu Anlama Becerisine ve Okuma Motivasyonuna Etkisi" isimli çalışma Elif AKTAŞ ve Ahmet Osman ÇANKAL tarafından yazılmıştır. Bu çalışmada, akıcı okuma stratejilerinin 4. sınıf Türkçe derslerinde okuduğunu anlama becerisine ve okuma motivasyonuna etkisi incelenmiştir. Ayrıca çalışmada öğrencilerin akıcı okuma etkinlikleri ile ilgili görüşleri tespit edilmiştir. Çalışmanın örneklemi; 4.sınıfta öğrenim gören 30 deney ve 29 kontrol grubu olmak üzere 59 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada nicel ve nitel yaklaşımların bir arada kullanıldığı karma yöntem benimsenmiştir. Araştırmada toplanan nicel verilerin analizinde betimsel istatistikler, bağımlı gruplar t testi, bağımsız gruplar t testi ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanan nitel verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır.

Veli KUTAY ve Emrah ÇAKIR tarafından hazırlanan çalışma, 2015 ve 2017 Türkçe öğretim programlarındaki dil bilgisi kazanımlarını saptayarak iki program arasındaki farklılıkları yorumlamak ve değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan “doküman incelemesi” yönteminden yararlanılmıştır. İki program arasındaki farklar 5, 6, 7 ve 8. sınıf kazanımlarına yönelik olarak belirtilmiştir. Çalışma, bu sınıf seviyeleri ile sınırlıdır. Söz konusu programlarındaki dil bilgisi ile ilgili kazanımlar incelendiğinde kazanımların ifade edilmesinde farklılıklar olduğu belirlenmiş, ifadelerin farklılaşmasında da öğrencilerin zihinsel süreç basamaklarının göz önüne alındığı görülmüştür. Bununla birlikte programların birinde bulunup diğesinde bulunmayan dil bilgisi kazanımları olduğu, dil bilgisi konularının sınıf seviyelerine dağılımında farklılıklar olduğu ve 2015 programındaki bazı tümleşik dil bilgisi kazanımlarının 2017 programında ayrı birer kazanım şeklinde yer aldığı tespit edilmiştir.

"Etkin Bir Okuma Becerisi Öğretim Modelini Temel Alan İzlen: Etkileşimsel Okuma Modeli" isimli çalışma Tuncay TÜRK BEN tarafından yazılmıştır. Bu, araştırmanın amacı, 2018 yılı Türkçe Dersi Öğretim Programı okuma öğrenme alanının amaçladığı hedeflere ulaşmaya yönelik etkileşimsel modele dayalı bir okuma öğretimi programı ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

"Çocuk Kitaplarında Yaşlı Karakterler" Bu çalışma Yasin Mahmut YAKAR ve Hatice Derya YILMAZ tarafından yapılmıştır. Hayata dair hazırlayıcı bir konumda yer alan çocuk kitaplarında yaşlı karakterlerin nasıl ve ne ölçüde yer aldığı önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmada "Çocuklar için yazılmış kitaplarda yaşlı karakterler nasıl yer almaktadır?" sorusunun cevabı aranmıştır. Çalışmada doküman analizi deseni tercih edilmiş ve kurgusunda yaşlı karakterler barındıran ve çocuklara yönelik hazırlanmış hikâye ve roman türünde on dört kitap incelenmiştir. Çalışmanın veri kaynağını oluşturan kitaplar önce betimsel analize ardından içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışma sonucunda çocuk kitaplarında yaşlı karakterlerin bireysel kişilik özellikleriyle değil, toplumsal konumlarıyla yansıtıldığı görülmüştür.

Emre Burak GÜNGÖR ve Azman ATEŞ "Okul Öncesi Çocuk Gelişimine Yaratıcı Dramanın Katkıları" isimli çalışmayı yapmıştır. Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmada ilgili alan yazın taranarak çocuk gelişiminde dramanın katkıları ele alınmıştır. Dramanın; çocukların bilişsel, psikomotor, sosyal, duygusal ve dil gelişimlerine katkısı incelenmiştir. Drama bilişsel, duyuşsal ve psikomotor tüm gelişim alanları destekleyen, öğrenme sürecini eğlenceli hâle getiren bir yaklaşımdır. Çocukların sağlıklı bir birey olma yolunda temel bilgi ve becerilerini kazandığı yaşamın ilk yılları çocuk gelişimi açısından büyük öneme sahiptir.

Makale, Murat KARABULUT ve Elif EBEPERİ tarafından yazılmıştır. Bu araştırma ile sınıf ve müzik öğretmenlerinin 2018-2019 öğretim yılında kullanılan ilkökul 1. kademe müzik ders kitaplarından faydalanma durumları ve karşılaştıkları problemlere öneriler sunmak amacıyla betimsel bir çalışmadır. Daha önce yapılmış olan araştırmalarda öğretmenlerin müzik derslerinde sıkıntı yaşadıkları alanlar olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle bu araştırma üç boyutta ele alınmıştır. "Şarkılar ve Türküler", "Kulaktan şarkı ve türkü öğretimi" ve "Etkinlikler" araştırmanın boyutlarını oluşturmaktadır. Araştırmada tarama modeli kullanılmış ve öğretmenlere 31 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini; Ankara ili; Çankaya ilçesinden dört devlet okulu iki özel okul toplamda altı okul ve bu okullardan ankete katılan yirmi bir sınıf öğretmeni

Necati Demir
Sunuş

dört müzik öğretmeni olmak üzere toplam yirmi beş öğretmen oluşturmaktadır.

"TRT Türk Halk Müziği Repertuarına Kayıtlı Giresun Türkülerinin Makam ve Usul Özellikleri Açısından İncelenmesi" adlı çalışmayı Batuhan TÜFEKÇİ yapmıştır. Bu araştırmada TRT Türk Halk Müziği repertuarına kayıtlı Giresun türkülerinin, makam ve usul özellikleri açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma nitel bir araştırmadır. Verilerin elde edilmesi aşamasında, TRT THM repertuarındaki Giresun türkeleri belgesel tarama tekniği ile tespit edilmiştir. Türküler makam ve usul özellikleri açısından incelenirken içerik çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda 64 Giresun türküsünün makam ve usul dağılımları tablolar halinde gösterilmiştir.

Çalışma Gültekin ŞENER tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada, Orta Asya ve Türkiye’de Türk yaylı çalgıları hususunda yapılan bir çok kaynak taramasıyla, bugün kullanılan terminolojik ifadelerin bağının kurulması amaçlanmıştır. Böylece, günümüz ifadesinde kullanılan kabak kemane ile kemane adı arasında ki tercihin tarihi ve etimolojik kurgusu yapılmıştır. Terminolojik problemin yanında, icra ve eğitiminde bulunan özel yapısının tanımlanması ile sadece kemane adının çalgının ifadesinde yeterli olacağı sonuç, kanaat ve önermelerine ulaşılmıştır.

"Bosna Sarı Saltuk (Alperenler)Tekkesi Kilimlerinde Desen" isimli çalışmayı H. Feriha AKPINARLI ve Ahmet AYTAÇ hazırlamıştır. Makalede Sarı Saltuk (Alperenler) Tekkesi’nde bulunan Boşnak tarzı yöreye ait kilimlerin Türk kilim karakterine uyan desen yapıları incelenmiştir. Motif ve kompozisyon özellikleri değerlendirilmiş ve Türk kilimleri ile karşılaştırılmıştır.

Bu çalışma Oya ATİLA tarafından yazılmıştır. Kökeni 11. yüzyılın başlarına kadar takip edilebilecek olan Vakvak Üslubu, geniş bir coğrafyada ve farklı toplumlarda kullanılan dekoratif bir stildir. Buna ek olarak stil; cam eşya, fayans, dokuma, metal eşya, ahşap dekorasyon ve mimari taş dekorasyon gibi sayısız dekoratif sanat dalında kullanılmıştır. Çalışmada Vakvak Üslubunun aydınlatma, minyatür ve kapak gibi kitap sanatlarındaki durumundan bahsedilmektedir. Üslubun temel özellikleri, seçilen örneklerin farklı desen ve motiflerinin analizi ile ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Vakvak Üslubunun figürleri gerçeküstü bir bakış açısının ürünüdür ve motifleri yarı stilize edilmiş, sadece başlarıyla yeniden yapılandırılmış ve bir parşömene yerleştirilmiş olan insanlardan, hayvanlardan, hayali hayvanlardan oluşur. Vakvak Üslubu ve Vakvak ağacı arasındaki yakın benzerlik, üslubun efsanevi ağacın türevi olduğu fikrini desteklemektedir.

Makale Mustafa YAĞBASAN ve Emrah ARGİN tarafından yazılmıştır. Futboldaki şiddet olaylarının eğitim düzeyi ve medya yayınları

ile doğrudan ilişkili olduğu temel hipotezinden hareket edilen bu çalışmada; Elazığ ili örnekleminde futbol taraftarlığına ve fanatizme etki eden faktörler ile eğitim düzeyi arasındaki ilişki test edilmeye ve medyanın sürece olan katkısı irdelenmeye çalışılmıştır. Random yöntemi çalışılan ve bir anket uygulaması ile desteklenen bu araştırmada temel hipotezleri destekleyen bulgulara ulaşılmıştır.

Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks'ün bir sonraki sayısı 15 Ağustos 2019 tarihinde yayımlanacaktır. Dergimizin bugünlere gelmesinde emeği geçen yazarlarımıza, hakemlerimize, okurlarımıza en derin saygı ve teşekkürlerimizle...

Prof. Dr. Necati DEMİR

Editor in Chief